

Les aigües turbulentes del Montseny

Carles Lumeras Medrano

President de la Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny
 carlesl@salvaguardamontseny.cat

Una notícia que va passar totalment desapercibuda en les nostres contrades és que el 24 de març d'enguany el Consell de Protecció de la Natura (CPN), òrgan assessor de la Generalitat, aprovà una moció que afectava el Montseny. Aquesta iniciativa del CPN, vulgues o no, situava damunt la taula una qüestió que, de manera reiterada, ha estat present en la gestió d'aquest espai natural des fa vuit anys. És remarcable que cap mitjà de comunicació es fessò del contingut d'aquesta moció.

Anant enrere en el temps cal recordar que, el 16 de desembre de 2016, una sentència del Tribunal Suprem anul·lava definitivament la vigència del Pla especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc del Montseny (PEPMNPPM). De llavors ençà la situació legal d'aquest espai protegit se situa en la zona límbica. Dit d'una altra manera, el Parc Natural del Montseny tornà a regir-se per la normativa que fou aprovada per la Diputació de Barcelona l'any 1977 i ratificada per la de Girona el 1978: el Pla Especial de Protecció del Montseny. Aquest retrocés, de quasi 40 anys, significà la pèrdua total de concòrdia amb les normatives ambientals existents a hores d'ara. En definitiva, hem tornat a un model basat principalment en criteris urbanístics i no pas en consideracions ambientals.

L'any 2020, però, quatre entitats conservacionistes, cansades d'esperar les accions promeses per la Diputació de Barcelona, presentàvem una proposta de llei a discussió del Parlament. Aquesta proposta perseguia l'aprovació d'una normativa que integrés els instruments previstos a la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, i assegurés jurídicament la protecció del massís del Montseny. Malauradament, la iniciativa engegada no va reeixir. Una combinació nefasta de la pandèmia i de la mala disposició de la mesa del Parlament van impedir la presentació de les signatures necessàries per a la seva discussió al ple d'aquest organisme.

A setembre de 2024 la situació no ha millorat. Set anys després de l'ensulsiada del PEPMNPPM, la situació jurídica d'aquest espai continua sent una incògnita. Val a dir que la tardor de 2022 les diputacions de Barcelona i Girona, mitjançant la direcció del Parc, anunciaven la celebració d'un procés participatiu que s'iniciaria el setembre d'aquell mateix any i que havia de dur-nos a la presentació d'un nou pla que, un cop superat el procediment ambiental, seria aprovat i substituïria l'antic Pla de Protecció de 1977. Res més lluny d'aquestes declaracions.

L'esmentat procés participatiu es troba paralitzat completament des de març de 2023, i la resposta a les interrogacions que s'han fet als òrgans del parc sempre ha estat la mateixa: "El govern està estudiant si cal sotmetre-ho a una consulta prèvia." Consultada la Direcció General de Polítiques Ambientals, la versió és que "tots els recursos del govern estan posats en la preparació del Pla", sigui el que sigui el que vulgui dir això. A la pràctica, la situació legal del Montseny es troba colgada per la burocràcia, enmig d'un piloteig entre les administracions.

Tornant a l'inici, la moció aprovada pel Consell de Protecció de la Natura (CPN) incideix, exactament, en el punt on s'estroncà el procés iniciat amb la proposta de llei de protecció del Montseny el 2020, ja que el text de l'esmentada moció diu: "[...] la figura de parc natural caldria complementar-la amb altres figures de protecció més aptes per acollir les especificitats ambientals del massís que, com les de paratge natural d'interès nacional o reserva natural, s'han de declarar per llei tal com s'estableix a la Llei 12/1985. Així, doncs, es proposa l'elaboració d'una llei de protecció del massís del Montseny que, a més d'aquestes noves figures de

POL PURGIMON

Hi ha sectors econòmics als quals la manca de definició legal per a la protecció ambiental del Montseny els resulta beneficiosa

S'està produint una demanda creixent d'autoritzacions per obrir pous nous, dins la zona nucli del Parc Natural del Montseny

protecció, plantegi l'ampliació dels límits del parc en sectors amb valor connectiu i estableixi el model d'ordenació, planificació i gestió que actualment requereix aquest espai natural." El document del CPN acaba remarquant que "tenint en compte tots aquests antecedents i la situació de paràlisi actual, la redacció d'una llei de protecció del Montseny es fa necessària i és urgent la seva tramitació pel Parlament de Catalunya".

Resulta evident la importància que el CPN atribueix a aquesta necessitat que, dit de pas, coincideix totalment amb la proposta de llei que vam presentar ara fa quatre anys. No és exagerat afirmar que l'aprovació d'una llei com aquesta al Montseny tindria una repercussió innegable respecte al conjunt d'espais naturals protegits de Catalunya. Particularment per a aquells que, tot i disposar oficialment d'aquest nom, encara no gaudeixen d'ordenament jurídic, ni d'òrgans rectors, ni de mitjans que els protegeixin efectivament.

Diguem-ho també sense embuts: hi ha sectors econòmics als quals la manca de definició en el cas del Montseny els resulta beneficiosa, perquè es mouen en àmbits de negoci que xocarien amb una normativa d'implicació ambiental més rigorosa.

Paral·lelament, al Montseny estan succeint coses. Portem quasi tres anys de sequera que els boscos del massís estan començant a notar i l'escassetat d'aigua s'ha fet evident en poblacions de la contrada, com Gualba, Hostalric, Sant Feliu de Buixalleu i, fins i tot, Arbúcies, per citar-ne només unes quantes.

Ara fa un any, en un article publicat a EL 9 NOU, ja ens interrogàvem sobre els impactes del sector terciari pel que fa a l'ús de l'aigua al Montseny. Després de l'experiència passada en el decurs de l'any 2023, com s'ha resolt la crisi d'escassetat hídrica que està suportant el massís? Se suposa que

la gent del país no veiem l'estat de les fonts i de les rieres seques, a més de les dificultats per al subministrament quotidià en diferents punts d'aquesta muntanya?

S'està produint una demanda creixent d'autoritzacions per obrir pous nous, dins la zona nucli del Parc Natural, clar exponent de la situació que denunciem. D'aquesta demanda d'aigua, una part significativa respon a necessitats bàsiques d'aquelles masies o habitatges rurals que són residits tot l'any i que duen a terme activitats primàries. Però també n'hi ha una altra, no menys important, que es vol dedicar a l'ampliació d'activitats de tipus terciari. És raonable aquest increment de la demanda indiscriminada davant l'estat actual dels aqüífers?

Les autoritats ambientals, governamentals i municipals no poden mirar cap a una altra banda, ni continuar concedint autoritzacions com si aital escenari fos normal. Abans que la situació passi de ser crítica a esdevenir irresoluble, cal prendre mesures serioses. Cal reconèixer que els recursos naturals són limitats i que hem de saber adaptar-nos a aquesta realitat, si cal, reduint consums.

Ara com ara, però, no sembla que l'administració estigui disposada a prendre determinacions que posin en qüestió la política d'increment, ni a frenar la propaganda televisiva de les indústries extractivistes de l'aigua.

Avui sabem, però, que la situació és insostenible. Ara podem afirmar, errant per conservadors, que cada dia de l'any s'embarquen, només a les embotelladores d'Arbúcies, un total de 5,4 milions de litres d'aigua. Un recurs que és exportat a països llunyans, per tal d'enriquir les empreses multinacionals que la controlen. Parlem de la nostra aigua, de l'aigua de tots, d'un dret humà bàsic. Què passarà si segueix sense ploure? Haurem de beure aigua de les dessaladores, amb l'impacte que això genera sobre el medi i els costos econòmics que implica per a tothom?

Passat un altre curs continuem arrossegant els mateixos problemes. La manca de rectificació i de planificació d'un territori que se suposa protegit se suma a l'ansia insadollable d'enriquiment d'uns quants i ens du cap a una situació sense sortida. Les declaracions institucionals no ens trauran del problema. Ens cal discussió pública i presa de decisions col·lectives. Ens convé prendre resolucions encertades per al futur de l'aigua. Cal crear un nou sistema de govern d'aquest recurs bàsic, calen organismes de participació pública, on es decideixin democràticament les mesures que han de treure'ns de l'atzucac. I aquesta proposta és vàlida, tant pel que fa a la protecció que li cal al Parc Natural-Reserva de la Biosfera del Montseny, com en relació amb els seus recursos naturals, amb la seva aigua. Tot plegat cal fer-ho ara, sense més dilació.